Višje sodišče v Kopru

Izvršilni oddelek

REPUBLIKA SLOVENIJA
VIŠJE SODIŠČE V KOPRU

VSK Sklep I Ip 148/2019

ECLI:SI:VSKP:2019:I.IP.148.2019

Evidenčna številka:	*VSK00023077*
Datum odločbe:	14.05.2019
Senat, sodnik posameznik:	Mirela Lozej (preds.), Tatjana Markovič Sabotin (poroč.), mag. Mojca Kete Ujčič
Področje:	IZVRŠILNO PRAVO
Institut:	izvršilni naslov - neposredno izvršljiv notarski zapis - načelo formalne legalitete - vezanost na izvršilni naslov - kredit v CHF - ugotavljanje ničnosti notarskega zapisa v izvršilnem postopku - odlog izvršbe - nenadomestljiva škoda - bivališče dolžnika

Jedro

Izvršilno sodišče je skladno z načelom formalne legalitete vezano na izvršilni naslov, dokler le ta ni razveljavljen, odpravljen, spremenjen ali ugotovljen za ničnega. Izvršilno sodišče tako ne more samo ugotavljati dejstev, ki se nanašajo na veljavnost izvršilnega naslova in presojati njegove materialnopravne pravilnosti. Vse navedeno velja tudi v primeru, ko je izvršilni naslov notarski zapis. Takšna ureditev pa tudi sicer po mnenju pritožbenega sodišča ni v nasprotju z načelom učinkovitega varstva pravic, saj ima dolžnik v takem primeru (ko je vložil tožbo na ugotovitev ničnosti pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba) pravico do odloga izvršbe pod pogoji iz 71. člena ZIZ, pri čemer je pravni standard nenadomestljive ali težko nadomestljive škode (ki je pogoj za odlog izvršbe po prvem odstavku navedenega člena) potrebno presojati v vsakem primeru posebej in pri tehtanju upoštevati tudi škodo, ki je posledica same realizacije izvršbe. Še posebej pazljivo pa mora biti to tehtanje pri izvršbi, ki ima za posledico izgubo doma. Odlog izvršbe je tako ob upoštevanju navedenega primeren in učinkovit ukrep za varstvo dolžnikovih pravic v primerih, ko uveljavlja ničnost notarskega zapisa, ki predstavlja izvršilni naslov.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in potrdi izpodbijani sklep sodišča prve stopnje.

II. Upnik sam krije svoje stroške pritožbenega postopka.

Obrazložitev

1. Z izpodbijanim sklepom je sodišče prve stopnje zavrnilo ugovor dolžnikov in predlog za odlog izvršbe (I. in II. točka izreka) ter odločilo, da sta dolžnika dolžna upniku v roku 8 dni povrniti stroške postopka v višini 967,08 EUR, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po preteku osemdnevnega roka za prostovoljno izpolnitev dalje do plačila (III. točka izreka).

2. Zoper sklep se pritožujeta dolžnika in v pritožbi navajata, da se sodišče do nespornega dejstva, da tako glede temelja kot višine terjatve poteka spor pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani, ni opredelilo, s čimer je zagrešilo bistveno kršitev določb postopka. Terjatev ni nesporna, saj dolžnika izpodbijata temelj terjatve v sodnem postopku. Poleg tega sta dolžnika, kot izhaja iz spisovnih podatkov, že poravnala nesporni del terjatve v višini 266.039,03 EUR, preostalemu zatrjevanemu delu terjatve v višini 173.833,48 EUR pa nasprotujeta tako po temelju kot višini. Navedena pravno relevantna dejstva sodišče ne more zaobiti zgolj s sklicevanjem na obstoj pogodbe, četudi je ta oblična, saj bi se s tem strankam vnaprej odvzelo pravico do pravnega varstva. Dolžnika nista zgolj nedokazno zatrjevala, da nista več dolžnika, temveč sta s tem v zvezi ponudila dokazne predloge, iz katerih je na prvi pogled očitno razvidno, da je glavnica s plačili večkrat presežena, že to dejstvo pa bi pri sodišču moralo vzbuditi dvom v materialno zakonitost pravnega posla. V kolikor dolžnik nasprotuje obstoju terjatve, in sicer zlasti temelju, je neobičajno, da izvršilno sodišče samo brez napotitve na pravdo ugotavlja nespornost terjatve. Notarski zapis je zgolj oblična pogodba, pri čemer sama obličnost ne pomeni absolutne zakonitosti le te, kar se zlasti kaže pri pravnih poslih z valuto švicarskih frankov. Sodišče bi tako moralo zadržati izvršitev po samem Zakonu o izvršbi in zavarovanju (v nadaljevanju: ZIZ), dokler o temelju terjatve ne bo pravnomočno odločeno. V javnosti odmeva odločitev sodišča o zadržanju izvrševanja sodne odločbe v zadevi „Občina I.“, o nesporno sodno ugotovljeni terjatvi pravne osebe zoper Občino I. v višini cca. 2.000.000,00 EUR. Upnik, ki zgolj zatrjuje terjatev na podlagi notarskega zapisa, pri čemer je bila glavnica večkrat preplačana, dolžnika pa sta glede temelja podala zahtevo za sodno varstvo, uživa večje sodno varstvo kot upnik, ki terjatev izkazuje s pravnomočno sodno odločbo. Drugi dolžnici že vse od izdaje sklepa o izvršbi mesečno rubijo osebni dohodek, pri čemer je slednja javna uslužbenka, učiteljica v osnovni šoli in torej dela v javnem interesu. Hkrati je le porok, pa vendar je najbolj finančno obremenjena. V kolikor torej obstojijo pogoji za odlog v primeru Občine I., obstojijo le ti tudi v primeru tukajšnjih dolžnikov, saj sta pravično in pošteno preplačala terjatev upnika, pri tem pa sodno izpodbijata preostali znesek terjatve. Sodišče bi zato moralo počakati z izvršbo do pravnomočnega zaključka postopka v zvezi z obstojem terjatve po samem zakonu. Še do nedavnega je veljalo, da izvršba lahko poteka le, če je terjatev nesporna, sedaj pa se vse bolj zdi, da so ugovori dolžnikov le formalnost. Izvršilni postopek je dopustno izpeljati le, če zoper zatrjevano terjatev ne poteka sodni postopek, vse preostalo pomeni arbitrarno poseganje v pravico do zasebne lastnine. Dolžnika bosta v primeru, če bo sodišče postopek izvršbe nadaljevalo, zahtevala varstvo ustavno varovanih človekovih pravic, saj so primeri V., O. in podobni pokazali, da se ravno v izvršilnih postopkih pogosto pozablja na dejstvo, da poleg ekonomskega interesa upnikov obstojijo tudi pravice dolžnikov, ki so

zaradi finančne šibkosti največkrat v izredno neugodnem položaju. Tukaj pa je le še tanka linija med oderuštvom in poštenim poplačilom terjatve.

3. Upnik je odgovoril na pritožbo dolžnikov, v njem nasprotoval pritožbenim navedbam in predlagal njeno zavrnitev.

4. Pritožba ni utemeljena.

5. V obravnavani zadevi je sodišče prve stopnje zoper dolžnika dovolilo izvršbo na podlagi notarskega zapisa SV 587/07 z dne 12. 6. 2007, v katerem sta bila sklenjena kreditna pogodba in Sporazum o zavarovanju denarne terjatve z zastavo nepremičnin, kot izvršilnega naslova. Zoper sklep o izvršbi sta dolžnika ugovarjala in obenem predlagala odlog izvršbe, sodišče prve stopnje pa je z izpodbijanim sklepom tako ugovor kot predlog za odlog zavrnilo. Navedena odločitev prvostopenjskega sodišča je pravilna in je pritožba s svojimi razlogi ne izpodbije.

6. Pritožbeni očitek kršitve določb postopka, ker se sodišče do dejstva, da je v teku pravdni postopek glede ničnosti notarskega zapisa ni opredelilo, je neutemeljen. Sodišče prve stopnje se je pri presoji utemeljenosti ugovora dolžnikov (točke 6. - 10. obrazložitve izpodbijanega sklepa) opredelilo tako glede temelja kot višine terjatve ter pri tem pojasnilo, da dolžnika nista izkazala nobenega od ugovornih razlogov po 55. členu ZIZ, s tem pa v zadostni meri odgovorilo na pravno relevantne navedbe dolžnikov, s katerimi sta zatrjevala utemeljenost ugovora. Zatrjevano dejstvo o teku pravdnega postopka pa je upoštevalo v okviru presoje pogojev za odlog izvršbe, kot izhaja iz 12. - 13. točke obrazložitve izpodbijanega sklepa.

7. Pravilnosti izpodbijane odločitve o zavrnitvi ugovora pritožba ne uspe omajati niti z navedbami o spornosti terjatve oziroma ničnosti kreditne pogodbe, sklenjene v obliki notarskega zapisa. Izvršilno sodišče je namreč skladno z načelom formalne legalitete vezano na izvršilni naslov, dokler le ta ni razveljavljen, odpravljen, spremenjen ali ugotovljen za ničnega. Izvršilno sodišče tako ne more samo ugotavljati dejstev, ki se nanašajo na veljavnost izvršilnega naslova in presojati njegove materialnopravne pravilnosti. Vse navedeno velja tudi v primeru, ko je izvršilni naslov notarski zapis. Navedeno potrjuje tudi ugovorni razlog iz 5. točke prvega odstavka 55. člena v zvezi s tretjim odstavkom 17. člena ZIZ, v skladu s katerim izvršba ni dopustna, če je obveznost iz notarskega zapisa, na podlagi katerega je bil izdan sklep o izvršbi, razveljavljena ali izrečena za nično. Šele razveljavitev ali ugotovitev ničnosti obveznosti iz notarskega zapisa z odločbo tako predstavlja ugovorni razlog v izvršilnem postopku[1]. Takšna ureditev pa tudi sicer po mnenju pritožbenega sodišča ni v nasprotju z načelom učinkovitega varstva pravic, saj ima dolžnik v takem primeru (ko je vložil tožbo na ugotovitev ničnosti pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba) pravico do odloga izvršbe pod pogoji iz 71. člena ZIZ, pri čemer je pravni standard nenadomestljive ali težko nadomestljive škode (ki je pogoj za odlog izvršbe po prvem odstavku navedenega člena) potrebno presojati v vsakem primeru posebej in pri tehtanju upoštevati tudi škodo, ki je posledica same realizacije izvršbe. Še posebej pazljivo pa mora biti to tehtanje pri izvršbi, ki ima za posledico izgubo doma. Odlog izvršbe je tako ob upoštevanju navedenega primeren in učinkovit ukrep za varstvo dolžnikovih pravic v primerih, ko uveljavlja ničnost notarskega zapisa, ki predstavlja izvršilni naslov.

8. V konkretnem primeru pa dolžnika pogojev za odlog izvršbe nista izkazala, kot je pravilno ugotovilo sodišče prve stopnje. Dolžnika namreč v postopku na prvi stopnji sploh nista podala nobenih navedb, s katerimi bi zatrjevala nevarnost nastanka nenadomestljive ali težko nadomestljive škode, ki je večja od škode, ki zaradi odloga lahko nastane upniku. Zatrjevanje slednje pa je pogoj za odlog izvršbe po prvem odstavku 71. člena ZIZ. Dolžnika prav tako nista zatrjevala posebnih upravičenih razlogov, ki bi omogočali odlog izvršbe po drugem odstavku 71. člena ZIZ. Ker v konkretnem primeru tudi ni navedb dolžnikov o tem, da bi katera od nepremičnin, na katerih je bila predlagana izvršba, predstavljala njun dom, kar bi sodišču ob izpolnitvi še preostalih pogojev iz četrtega v povezavi s šestim odstavkom 71. člena ZIZ omogočalo, da odloži izvršbo tudi po uradni dolžnosti ne glede na verjetno izkazano nenadomestljivo škodo oziroma pogoje iz prvega in drugega odstavka 71. člena ZIZ, je odločitev prvostopenjskega sodišča o zavrnitvi predloga za odlog izvršbe pravilna. Predlogu dolžnikov za odlog izvršbe namreč ni mogoče ugoditi zgolj na podlagi navedb o vložitvi tožbe na ugotovitev ničnosti pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba, kot pravilno izhaja iz obrazložitve izpodbijanega sklepa in je drugačno pritožbeno stališče neutemeljeno. Pritožba pri tem ne more uspeti niti s pavšalnim sklicevanjem na zadevo „Občina I.“, kot tudi ne z navedbami o tem, da je druga dolžnica javna uslužbenka in je zaradi predmetne izvršbe še najbolj finančno obremenjena, saj so te navedbe za presojo pravilnosti izpodbijane odločitve nerelevantne. Lahko pa dolžnika v predmetnem izvršilnem postopku še vedno v novem predlogu zatrdita in izkažeta obstoj pogojev za odlog izvršbe iz 71. člena ZIZ in si na ta način ustrezno zavarujeta svoje pravice.

9. Ker je glede na zgoraj obrazloženo pritožba dolžnikov neutemeljena, jo je pritožbeno sodišče, po tem ko tudi uradno upoštevnih kršitev (drugi odstavek 350. člena Zakon o pravdnem postopku - v nadaljevanju: ZPP v zvezi s 15. členom ZIZ) ni zasledilo, zavrnilo in potrdilo izpodbijani sklep sodišča prve stopnje (2. točka 365. člena ZPP v zvezi s 15. členom ZIZ).

10. Upnik sam krije svoje stroške pritožbenega postopka, saj v odgovoru na pritožbo ni navedel ničesar takšnega, s čimer bi pripomogel k odločitvi o pritožbi in zato po oceni pritožbenega sodišča ne gre za potrebne stroške (155. člen ZPP v zvezi s 15. členom ZIZ).

---

[1] Tako tudi VSK sklep I Ip 20/2018, VSL sklep II Ip 2629/2017, VSL sklep II Ip 4040/2016, VSL sklep II Ip 5459/2013, VSL sklep III Ip 4178/2013.

Zveza:

RS - Ustava, Zakoni, Sporazumi, Pogodbe
Zakon o izvršbi in zavarovanju (uradno prečiščeno besedilo) (2007) - ZIZ-UPB4 - člen 17, 17/3, 55, 55/1, 55/1-5, 71, 71/1, 71/2, 71/4, 71/6.
Datum zadnje spremembe:
02.06.2020